

6 תירגול 6

1. $V = \mathbb{R}^n$. נגדיר: $\langle v, u \rangle = v^t u$.

(א) לדוגמא: $\langle \begin{pmatrix} 1 \\ 2 \\ 3 \end{pmatrix}, \begin{pmatrix} 0 \\ 4 \\ 10 \end{pmatrix} \rangle = 1 \cdot 0 + 2 \cdot 4 + 3 \cdot 10 = 38$

(ב) תרגיל: הוכח שזוהי אכן מ"פ.

(ג) אותה הגדרה מעל \mathbb{C} האם נותן ממ"פ?

פתרון: לא. למשל: $\langle \begin{pmatrix} i \\ 0 \\ 0 \end{pmatrix}, \begin{pmatrix} i \\ 0 \\ 0 \end{pmatrix} \rangle = -1 < 0$

2. מעל \mathbb{C} : $\langle v, u \rangle = v^t \bar{u}$.

(א) לדוגמא: $\langle \begin{pmatrix} i \\ 0 \\ 0 \end{pmatrix}, \begin{pmatrix} i \\ 0 \\ 0 \end{pmatrix} \rangle = i \cdot \bar{i} = 1$

3. אם v מאונך לכולם אז $v = 0$.

הוכחה: מאונך לעצמו, לכן ממ"פ עם עצמו $= 0$ ולכן 0 .

4. מה צריך כדי לקבל: אם $\langle v_1, v \rangle = \langle v_2, v \rangle$ אז $v_1 = v_2$.

מספיק עבור בסיס כלשהו $B = \{u_i\}$, כי אז זה יהיה נכון על כל v ונקבל ש- $v_1 - v_2$ מאונך לכולם.

5. יהא $V = \mathbb{R}^n$ ותהא $A \in \mathbb{R}^{n \times n}$. נגדיר פונקציה $\langle v, u \rangle = (Av)^t Au$ הוכיחו כי A הפיכה אמ"מ $\langle v, u \rangle$ מ"פ

הוכחה: נניח A הפיכה ונוכיח כי $\langle v, u \rangle$ מ"פ

• לינאריות:

$$\begin{aligned} \langle \alpha v_1 + v_2, v \rangle &= (A(\alpha v_1 + v_2))^t Av = (\alpha Av_1 + Av_2)^t Av = (\alpha (Av_1)^t + (Av_2)^t) Av = \\ &= \alpha (Av_1)^t Av + (Av_2)^t Av = \alpha \langle v_1, v \rangle + \langle v_2, v \rangle \end{aligned}$$

• סימטריות

$$\langle v, u \rangle = (Av)^t Au = ((Av)^t Au)^t = (Au)^t Av = \langle u, v \rangle$$

• אי שליליות: $\langle v, v \rangle = (Av)^t Av = \sum_i (Av)_i^2 \geq 0$ ומתקיים שיויון אמ"מ לכל i $(Av)_i = 0$ אמ"מ לכל $Av = 0$ אמ"מ $v = 0$ כי A הפיכה.

מצד שני נניח A אינה הפיכה אזי קיים $v \neq 0$ ש $Av = 0$ ואז $\langle v, v \rangle = 0$ ולכן $(Av)^t Av = 0^t 0 = 0$ אינה מ"פ.

6. $B^* = \bar{B}^t$ כאשר $\langle A, B \rangle = tr(AB^*)$.

7. אם $\langle Tv, v \rangle = 0$ אזי $T = 0$?

8. יהא V ממ"פ. $B = \{v_i\}$ בסיס יהיו $\{c_i\}$ סקלארים. הוכיחו כי קיים v כך ש $\langle v, v_i \rangle = c_i$.
פתרון: נסמן $v = \sum_i \alpha_i v_i$ ונראה שקיימים α_i שמקיימים את הדרישה. אכן מהסימון והדרישה נקבל כי

$$c_k = \langle v, v_k \rangle = \sum_i \alpha_i \langle v_i, v_k \rangle$$

זהו מערכת משוואות עם n משוואות ו n נעלמים. בכתוב מטרצה נקבל

$$(\alpha_1, \dots, \alpha_n) \begin{pmatrix} \langle v_1, v_1 \rangle & \langle v_1, v_2 \rangle & \langle v_1, v_3 \rangle & \dots & \langle v_1, v_n \rangle \\ \langle v_2, v_1 \rangle & \langle v_2, v_2 \rangle & \langle v_2, v_3 \rangle & \dots & \langle v_2, v_n \rangle \\ \langle v_3, v_1 \rangle & \langle v_3, v_2 \rangle & \langle v_3, v_3 \rangle & \dots & \langle v_3, v_n \rangle \\ \vdots & \vdots & \vdots & \ddots & \vdots \\ \langle v_n, v_1 \rangle & \langle v_n, v_2 \rangle & \langle v_n, v_3 \rangle & \dots & \langle v_n, v_n \rangle \end{pmatrix} = (c_1, \dots, c_n)$$

כיוון שמטרצת גרם הפיכה נקבל כי $\alpha = cG_B^{-1}$.

9. בממ"פ מעל \mathbb{R} הוכיחו כי $\|v\| = \|w\|$ אמ"מ $(v-w) \perp (v+w)$.

(א) פתרון: אם $\langle v-w, v+w \rangle = 0$ נקבל כי $\|v\|^2 - \|w\|^2 = 0$ וסימנו.
בכיוון השני $\langle v-w, v+w \rangle = \|v\|^2 - \|w\|^2 = 0$

10. אי שיוון קושי שורץ: יהי V ממ"פ.

אזי לכל $x, y \in V$ מתקיים $|\langle x, y \rangle| \leq \|x\| \cdot \|y\|$. כאשר $\|\cdot\|$ הינה הנורמה המושרתת.

(א) תרגיל: יהיו $a_1, \dots, a_n \in \mathbb{R}$ הוכח: $(a_1 + \dots + a_n)^2 \leq n(a_1^2 + \dots + a_n^2)$

פתרון: נסתכל ב $V = \mathbb{R}^n$ עם המכפלה הסקלארית. נגדיר $x = (a_1, \dots, a_n)$, $y = (1, \dots, 1)$ אזי לפי אי שיוון קושי שורץ מתקיים: $|\langle x, y \rangle|^2 \leq \|x\|^2 \cdot \|y\|^2$
כלומר $|(a_1 + \dots + a_n)^2| \leq n(a_1^2 + \dots + a_n^2)$

11. יהא V ממ"פ. נגדיר $S = \{u \in V : \|u\| = 1\}$ (עבור הנורמה המושרית). יהא $v \in V$, $v \neq 0$. הוכיחו כי $\min\{\|v-u\| : u \in S\}$ מתקבל עבור הנרמול של v . הוכחה: עבור הנרמול של v נקבל:

$$\left\|v - \frac{v}{\|v\|}\right\|^2 = \left\|v \left(1 - \frac{1}{\|v\|}\right)\right\|^2 = \left|1 - \frac{1}{\|v\|}\right|^2 \|v\|^2 = (\|v\| - 1)^2 = \|v\|^2 - 2\|v\| + 1$$

ואילו עבור $u \in S$ נקבל:

$$\|v-u\|^2 = \langle v-u, v-u \rangle = \langle v, v-u \rangle - \langle u, v-u \rangle = \overline{\langle v-u, v \rangle} - \overline{\langle v-u, u \rangle} =$$

$$= \|v\| - \langle v, u \rangle - \overline{\langle v, u \rangle} + \|u\| = \|v\| - 2Re(\langle v, u \rangle) + \|u\|$$

ולכן מה שצ"ל זה שמתקיים: $\operatorname{Re}(\langle v, u \rangle) \leq \|v\| \|u\|$. ואכן, לפי קושי-שוורץ:

$$\operatorname{Re}(\langle v, u \rangle) \leq |\langle v, u \rangle| \leq \|v\| \|u\| = \|v\| \|u\|$$

12. יהא V מ"פ ויהא $B = \{e_1, \dots, e_n\}$ בסיס או"נ יהו וקטורים המקיימים

$$\forall i \|e_i - v_i\| < \frac{1}{\sqrt{n}}$$

הוכיחו כי $\{v_1, \dots, v_n\}$ בסיס ל V .
 הוכחה: מ"ל כי הם בת"ל ונקבל את המבוקש מהשלישי חינם. נניח בשלילה כי הם ת"ל אזי קיים צ"ל שמתאפס $\sum_i \alpha_i v_i = 0$ כך שקיים i המקיים $\alpha_i \neq 0$. נסמן אזי $d_i = e_i - v_i$

$$\sum_i \alpha_i (e_i + d_i) = \sum_i \alpha_i v_i = 0$$

ואז

$$\sum_i \alpha_i e_i = - \sum_i \alpha_i d_i$$

נוציא נורמה על שני האגפים ונקבל

$$\left\| \sum_i \alpha_i e_i \right\| = \left\| \sum_i \alpha_i d_i \right\|$$

נשתמש בתרגילים הקודמים לקבל

$$\begin{aligned} \sum_i |\alpha_i|^2 &= \left\| \sum_i \alpha_i e_i \right\|^2 = \left\| \sum_i \alpha_i d_i \right\|^2 \leq \left(\sum_i |\alpha_i| \cdot \|d_i\| \right)^2 < \left(\sum_i |\alpha_i| \cdot \frac{1}{\sqrt{n}} \right)^2 = \\ &= \frac{1}{n} \left(\sum_i |\alpha_i| \right)^2 \leq \frac{1}{n} \cdot n \sum_i |\alpha_i|^2 = \sum_i |\alpha_i|^2 \end{aligned}$$

סתירה.